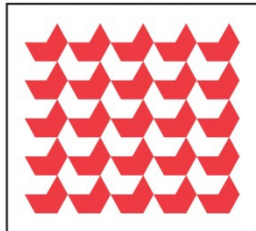

BRABANTS

HEEM

JAARVERSLAG 2016

JAARVERSLAG 2016

STICHTING BRABANTS HEEM

Het bestuur van de stichting bestond per 1 januari 2016 uit zeven bestuursleden en twee kandidaatbestuursleden.

In de voorjaarsvergadering van de Raad van Aangeslotenen, gehouden op 21 april, werd de heer P. Jacobs bij acclamatie herkozen als bestuurslid. In dezelfde vergadering werden de kandidaatbestuursleden, mevrouw I. Strouken uit Oirschot en de heer M. van Ras uit Zeeland, bij acclamatie gekozen als bestuurslid van Brabants Heem.

In de najaarsvergadering van de Raad van Aangeslotenen, gehouden op 24 november, werd de heer A. Jacobs herkozen als bestuurslid van Brabants Heem.

Per 31 december 2016 bestond het bestuur van de stichting uit de heren: H.A.G. Hellegers (voorzitter), H.N.G.M. Boot (secretaris), P.A. Jacobs (penningmeester), mevrouw I. Strouken (lid), T.T.A.B.M. van der Aalst (lid), A.W.J. Jacobs (lid), O.G.J.M. Strouken (lid), M. van Ras (lid) en Th. Cuijpers (lid).

Vergaderingen.

Het bestuur van de Stichting Brabants Heem kwam zevenmaal in vergadering bijeen en wel op: 14 januari, 24 maart, 21 april, 23 juni, 25 augustus, 20 oktober en 24 november.

De bestuursvergaderingen werden gehouden in zaal 't Vrijthof te Oirschot, behalve de bestuursvergadering van 24 november: deze werd te Gilze na afloop van de Raad van Aangeslotenen gehouden..

Op 14 januari werd een jaarlijkse bestuursdag, een zgn. "heidag", gehouden in Oirschot.

Werkbezoek.

Op zaterdag 16 juli vond het jaarlijks werkbezoek van de stichting aan een heemkundekring plaats. Dit jaar brachten de bestuursleden en hun partners een bezoek aan Uden.

In de voormiddag werden we in het heemhuis ontvangen door het bestuur van de heemkundekring "Uden", waar we de tentoonstelling over Vluchtoord in W.O. I bezichtigden. Daarna werd, onder deskundige leiding van de voorzitter van de heemkundekring, de heer A. Sanders, een bezoek gebracht aan het monument opgericht op de plaats waar de barakken van Vluchtoord gestaan hebben.

Het middagprogramma bestond uit een bezoek aan de vliegbasis Volkel waar we door de commandant van de vliegbasis, kolonel G. Ariëns werden rondgeleid en er werden diverse demonstraties, o.a. van de hondenbrigade en van de brandweer, gegeven.

Beleid 2016.

Het bestuur van Brabants Heem heeft in 2016 het beleid, verwoord in het Strategisch Beleidsplan 2015-2017, in grote lijnen gecontinueerd. Het Plan van Aanpak 2015 is geëvalueerd en tevens is een Werkplan 2016 gemaakt en in uitvoering genomen.

Representatie.

In het verslagjaar werd acte-de-presence gegeven bij de viering van het 25-jarig bestaan van de heemkundekringen uit Nispen, Werkendam en Teteringen, alsmede bij de viering van het 40-jarig bestaan van de heemkundekringen uit Lith, Baarle-Nassau/Hertog en Dongen.

Op 4 augustus was een delegatie van het bestuur van de stichting bij de opening, en op 5 augustus bij de sluiting van de 67^e Brabantse Heemdagen, gehouden in Best, aanwezig.

Het bestuur was en/of bestuursleden waren aanwezig bij de vele openingen van tentoonstellingen en andere activiteiten georganiseerd door de aangesloten heemkundekringen.

2. DE KRINGEN.

Op 1 januari 2016 waren 123 heemkundekringen aangesloten bij de Stichting Brabants Heem.

Op 31 december 2016 waren 123 heemkundekringen aangesloten waren bij Brabants Heem, die gezamenlijk ongeveer 33.000 leden hebben.

Raad van Aangeslotenen.

De Raad van Aangeslotenen kwam op donderdag 21 april bijeen in zaal 't Vrijthof te Oirschot en op donderdag 24 november bijeen in cultureel centrum De Schakel te Gilze.

Tijdens de voorjaarsvergadering van 21 april werd de financiële jaarrekening 2015 alsmede het jaarverslag 2015 door de vergadering goedgekeurd en vastgesteld.

Na de pauze hield mevrouw Christa van der Aa een lezing over "Het nieuwe werken" en als tweede spreker hield mevrouw Janique Huijbregts een lezing over "Erfgoedtoerisme".

De najaarsvergadering van 24 november werd voor de eerste maal in nieuwe stijl gehouden; de nadruk kwam veel meer te liggen op de educatie en de heemkundekringen en minder op het vergadergedeelte. Ook werd de Raad van Aangeslotenen verzet van de avonduren naar de middaguren en na afloop was er een stevige Brabantse koffietafel voor alle deelnemers.

Het thema voor deze middag was "'Erfgoededucatie" en de gehele opzet voor deze nieuwe stijl werd door de aanwezigen zeer gewaardeerd.

In het vergadergedeelte werd o.a. de begroting en het Werkplan voor 2016 vastgesteld.

In de vergadering van 21 april waren 18 heemkundekringen vertegenwoordigd en op de vergadering van 24 november waren 37 heemkundekringen vertegenwoordigd.

Regiobijeenkomsten.

In het verslagjaar werden in het voor- en najaar de zgn. regiobijeenkomsten gehouden.

De voorjaarsbijeenkomsten werden georganiseerd in Heusden (21 maart), Sint-Michielsgestel (22 maart), Hooze Zwaluwe (31 maart), Zevenbergen (31 maart), Helmond (5 april) en Zeeland (6 april).

De najaarsbijeenkomsten werden georganiseerd te Deurne (14 oktober), Gemonde (18 oktober), Oirschot (19 oktober), Zeeland (26 oktober), Willemstad (26 oktober), Made (27 oktober) en Goirle (7 november).

Tijdens deze regiobijeenkomsten is het steeds een goede gewoonte om een spreker een inleiding te laten houden over een actueel onderwerp of thema dat voor de heemkundekringen nuttig kan zijn.

Er was een goede opkomst van heemkundekringen bij deze regiobijeenkomsten en deze onderlinge contactmogelijkheid wordt als zeer positief ervaren.

3. PORTEFEUILLES, COMMISSIES EN WERKGROEPEN.

In dit verslagjaar waren de navolgende commissies, werkgroepen en portefeuilles van de Stichting Brabants Heem actief:

- archiefcommissie;
- voorbereidingscommissie Brabantse Heemdagen;
- redactie '*Koerier van Brabants Heem*';
- Noordbrabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde;
- onderscheidingencommissie;
- portefeuille immaterieel erfgoed;
- portefeuille materieel erfgoed;
- portefeuille archeologie;
- portefeuille communicatie;
- portefeuille bestuurlijke zaken (vrijwilligerswerk, juridische kwesties);
- werkgroep Centrum Land en Volk van de Kempen;
- werkgroep website van Brabants Heem.

Archivariaat.

De archiefcommissie bestond uit de heren H. Boot en T. v.d. Aalst.

Het lopende archief, opgeslagen bij Erfgoed Brabant te 's-Hertogenbosch, werd voor een gedeelte opgeschoond en ondergebracht in het archief van de stichting bij het BHIC te 's-Hertogenbosch.

Vorbereidingscommissie Brabantse Heemdagen.

De commissie is samengesteld uit vaste leden en een lid met alleen een adviserende functie.

De vaste samenstelling omvat vijf personen:

de heer J. van Heeswijk, Maarheeze (secretaris), de heer W. van Rooij, Sint-Oedenrode (voorzitter), de heer Fr. Teunis, Eersel (lid) en de heer J. Pennings, Oss (lid). Namens de stichting Brabants Heem heeft het bestuurslid A. Jacobs zitting in deze commissie.

De commissie kent een adviserend lid te weten: de heer Th. van den Heuvel, Sint-Michielsgestel.

Dit jaar werden de Brabantse Heemdagen gehouden in Best onder het motto: "Brabant op zijn BEST" en stond in het teken van: 'Historie en landschap binnen Het Groene Woud'

Redactie De Koerier van Brabants Heem.

De redactie voor de *Koerier van Brabants Heem* werd gevoerd door bestuurslid Tjeu van Ras.

De Koerier, het blad van Brabants Heem is in 2016 vier keer verschenen. Onder de (eind)redactie van Tjeu van Ras zijn een keur aan artikelen verschenen, die weergeven hoe actief heemkunde in de provincie wordt beoefend. In de samenstelling van het blad is meer stroomlijning aangebracht, zodat de inhoud logischer is geworden, d.w.z. dat artikelen over gelijksoortige onderwerpen gegroepeerd zijn, zoals jubilea van kringen, bijzondere mensen die in de heemkunde actief zijn en de vele publicaties die er verschijnen. In de opmaak van de artikelen is voor een uniform beeld gekozen, waarbij de artikelen voorzien van een korte introductietekst, die het de lezer duidelijk maakt waar het artikel over gaat. Belangrijke wijziging is het gebruik van illustratiemateriaal. Er worden meer foto's geplaatst met de bedoeling een uitnodigend opmaakbeeld te krijgen. Daarvoor zoekt de (eind)redacteur veelvuldig contact met de aangesloten kringen en met andere relaties voor de aanlevering van artikelen en foto's. Met drukkerij E.M. de Jong uit Baarle-Nassau zijn de goede contacten onderhouden. De drukkerij werkt de drukopdracht steeds nauwgezet af en doet dat volgens de aanwijzingen van de (eind)redacteur. De Koerier is op elke bestuursvergadering van Brabants Heem onderwerp van gesprek, waarbij de inhoud van het blad wordt besproken en becommentarieerd.

Noordbrabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde.

In dit verslagjaar bestond deze commissie uit de heren C.J.M. Leijten (voorzitter), W.A. van Ham (secretaris), J.M.W. Hopstaken (Gemeentearchief Roosendaal), M.J.A. Veekens (Brabants Historisch Informatie Centrum) en J.P.A. Pennings (Gemeentearchief Gemert). In 2016 vergaderde de commissie zesmaal.

Onderscheidingencommissie.

De commissie bestond uit de heren H. Boot (voorzitter), B. Beard en A. Jacobs. De commissie vergaderde tweemaal en adviseerde de stichting bij de toekenning van twee Brabants Heem-medailles. In het verslagjaar werden aan twee personen een Brabants Heem-medaille en aan 24 personen een Zilveren Draaginsigne uitgereikt.

Portefeuille Immaterieel erfgoed (volkscultuur, tradities, rituelen en levend erfgoed)

Portefeuillehouder: Ineke Strouken

In 2012 ratificeerde Nederland het UNESCO Verdrag inzake de bescherming van het Immaterieel Cultureel Erfgoed. Het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland (KIEN) voert in opdracht van het ministerie van OCW het verdrag in Nederland uit. Immaterieel erfgoed leeft in Brabant. De provincie Noord-Brabant heeft de meeste tradities op de Nationale Inventaris Immaterieel Erfgoed staan. Omdat veel heemkundekringen betrokken zijn bij het immaterieel erfgoed in hun gemeente ondersteunt Brabants Heem samen met KIEN initiatieven op dit terrein. Zo zijn de heemkundekringen van Tilburg en Goirle ondersteund bij het beschermen van de traditie van het driekoningenzingen en de heemkundekring van Nieuw-Vossemeer bij het in stand houden van het prijsdansen.

Knippenbergprijs.

In deze werkgroep hebben de heren A. Jacobs en Th. Cuijpers zitting namens Brabants Heem.

Het is een tweejaarlijkse prijs.

Op initiatief van de Stichting Brabants Heem, de Leerstoel Cultuur in Brabant aan de Universiteit van Tilburg, de Historische Vereniging Brabant, het Noordbrabants Museum en het Nederlands Centrum voor Volkscultuur werd in 2007 de Knippenbergprijs ingesteld voor personen of organisaties die zich

verdienstelijk maken op de terreinen waarvoor Knippenberg zich gedurende zijn lange leven heeft ingezet. Om voor de prijs in aanmerking te komen is een voorwaarde dat de veelzijdigheid van de naamgever van deze prijs ook in het voorgestelde project wordt aangetroffen. Aanvankelijk werd de prijs jaarlijks uitgereikt. In 2012 is besloten de prijs voortaan iedere twee jaar toe te kennen. Brabants Heem stelt een bedrag beschikbaar voor de organisatie van de uitreiking, de geldprijs van € 1000,- en Brabants Heem verzorgt de uitgereikte penning. Het bestuur van de Stichting Knippenbergprijs bestaat uit Arnoud-Jan Bijsterveld, (voorzitter), Theo Cuijpers (secretaris), Ad Jacobs (penningmeester), Ineke Strouken en Peter van Overbruggen.

De Knippenbergprijs wordt elke twee jaar uitgereikt met een steeds wisselend thema. Voor 2016 is gekozen voor: **“Bewoners op de kaart”**.

Het thema historische geografie leeft al jaren in heemkundige, historische en archeologische verenigingen in Noord-Brabant. Talloze vrijwilligers hebben de gegevens uit de kadastrale registers bewerkt en ontsloten en gekoppeld aan gegevens over landschap, archeologie, bewoners, huizen, grondgebruik, enzovoort. De zich steeds ontwikkelende digitale mogelijkheden stellen heemkundigen in staat deze kennis met elkaar en met anderen te delen. Er zijn websites gebouwd, tentoonstellingen ingericht, fietsroutes en apps gemaakt en soms vindt de verzamelde informatie zijn weg naar beleidskaarten voor archeologie, erfgoed en ruimtelijke ordening van gemeenten en streekorganen. De jury onder leiding van Theo Cuijpers besloot voor 2016 de prijs toe te kennen aan Wim de Bakker uit Oisterwijk.

Het juryverslag over Wim de Bakker: *‘Hij is bij alle ontwikkelingen in onze provincie op het gebied van de historische geografie betrokken en betrokken geweest en in totaal gaat het over een periode van vijftig jaar. Die betrokkenheid begon al met al met de Stichting Kadastrale Atlas die aan de wieg stond van de digitalisering van de kadastrale gegevens. En daarna is het steeds maar doorgegaan. Naarstig bleef Wim bezig met het ontsluiten van gegevens ook een ver verleden. Op de website de Vrijheid Oisterwijk zien we de resultaten van die arbeid over vele jaren. Met jaloezie wordt door andere plaatsen naar Oisterwijk gekeken. Jan Franken had gelijk toen hij daarnet zei: ‘Behalve dat inhoudelijke vakmanschap dat hij zich als primus in Brabant eigen maakte, wist hij de potenties van kaarten en systemen efficiënt en gebruikersvriendelijke te structuren’.*

Cultuurhistorie.

Portefeuillehouder: Th. Cuijpers.

Werkgroep Hertogdom Brabant.

In 2013 werd door een grensoverschrijdende werkgroep de publicatie ‘Met ons gaat alles goed – ‘De Groote Oorlog’ in het klein’ gemaakt. Het boek is een compilatie van waargebeurde, persoonlijke verhalen van meer dan tachtig auteurs uit Nederland en België. Met de uitgever Erfgoed Brabant is afgesproken dat een deel van het batig saldo van het boek gebruikt kan worden voor uitwisselingen van kringen aan beide zijden van de grens. De helft van de reiskosten kunnen zo vergoed worden. In 2016 hebben enkele kringen aangegeven belangstelling te hebben. Een uitwisseling Kortenberg-Den Dungen werd financieel ondersteund.

Digitaliseren tijdschriften

Portefeuillehouder: Th. Cuijpers.

De Brabant-Collectie werkt samen met Brabants Heem en Erfgoed Brabant aan een project Digitalisering van Brabantse heemkundebleden. In 2009 leek hier geld voor beschikbaar te zijn en een aantal kringen hebben zich toen gemeld voor een pilot. Uiteindelijk kwam dit geld niet beschikbaar. In 2014 kreeg de Brabant Collectie plotseling de beschikking over gelden voor digitalisering. In overleg met BH is besloten die tijdschriften te digitaliseren die zich gemeld hadden voor de pilot in 2009. Tijd voor overleg met die kringen was er toen niet. In 2016 zijn in totaal 12 tijdschriften, 2 boekenreeksen (112 delen in totaal, o.a. de delen uitgegeven door Zuidelijk Historische Contact), 6 boeken en een handschrift gedigitaliseerd met de middelen beschikbaar gesteld door Cubiss en Brabants Heem. De gedigitaliseerde tijdschriften zullen pas beschikbaar kunnen komen nadat de bestanden van de Brabant-Collectie gemigreerd zijn naar de Brabant Cloud. Deze migratie was gepland voor 2016. De migratie heeft enige vertraging opgelopen door allerlei oorzaken en moet dus nog van start gaan,

OSCR en Memorix Maior

Portefeuillehouder: Th. Cuijpers.

In de loop van van 2015 heeft Erfgoed Brabant besloten niet door te gaan met de ontwikkeling van het OSCR-systeem. In plaats daarvan zal de kringen Memorix Maior van Picturae worden aangeboden.

Met Memorix Maior kunnen de instellingen hun eigen collecties op duurzame manier digitaliseren en beschikbaar maken via internet. Het systeem is rechtstreeks verbonden met de Brabant Cloud.

Met het systeem kunnen beeldmateriaal, audio- en videomateriaal, bidprentjes, boeken en tijdschriften, en objecten geregistreerd worden.

In januari 2016 konden kringen hier feitelijk mee aan de slag. In de periode tot mei 2016 ging het om de kringen uit de pilotgroep en de kringen die deelnamen aan de Film- en Fotodatabank.

De kringen werden geïnformeerd over het feit dat deze, vanwege het wegvallen van provinciale ondersteuning, zal ophouden te bestaan.

Van januari tot mei 2016 liep een proefperiode, waarin de pilotgroep van heemkundekringen en de deelnemers van de Film- en Fotobank Noord-Brabant het systeem konden uitproberen en beslissen of zij het systeem wilden gaan gebruiken. In deze periode werden ook trainingen verzorgd, zowel bij Erfgoed Brabant als op locatie bij de deelnemende instellingen. Deze begeleiding werd verzorgd door Picturae, en door Erfgoed Brabant en Brabant-Collectie, die dit systeem als partners introduceren.

In het belang van de kringen volgt BH de ontwikkelingen en overlegt daarover met Erfgoed Brabant.

Het beleid van Erfgoed Brabant wordt door de adviseur van EB voorgelegd aan de kringen en besproken in de regiovergaderingen. OSCR bestaat niet meer. De ontwikkeling daarvan hebben we vorig jaar in de ijskast gezet en in plaats daarvan is Memorix Maior (MM) gekomen als invoer-/beheersysteem voor de Brabant Cloud.

Na afloop van de proefperiode hebben 19 kringen de gebruikersovereenkomst getekend en zijn deelnemer geworden. 15 kringen willen graag meedoen maar zijn nog in beraad. Om verschillende redenen; ze zijn in afwachting van de uitkomst van het overleg mbt de gebruikersovereenkomst, willen eerst intern hun (foto)collectie ordenen voor ze mee gaan doen, willen eerst meerdere mensen mobiliseren binnen de eigen kring om met digitaliseren aan de slag te gaan, willen wachten op de migratie van andere databases die ze hebben etc. 8 kringen hebben voor een andere oplossing gekozen, ook om verschillende redenen (hadden al een eigen systeem waar ze de voorkeur voor hadden, doen mee met een systeem van de gemeente, vonden de financiële bijdrage te hoog, te weinig mankracht in de eigen kring om te digitaliseren, prefereren een ander collectieregistratiesysteem etc.).

Een aantal kringen is al fanatiek aan de slag met het registreren van hun collecties in Memorix Maior, sommige zijn ook al bezig met het implementeren van een Instant Website zodat ze hun eigen collecties op hun eigen website doorzoekbaar kunnen maken. Hier een aantal mooie voorbeelden:

In november 2016 is een migratie-traject gestart om bestaande data van de huidige deelnemers/kringen welke nog niet in Memorix Maior staan te converteren. Denk dan aan bidprentjes, bibliotheek-data, foto's die in bestaande databases of bestanden staan. Door deze data over te zetten naar Memorix Maior kunnen de kringen zo hun hele collectie vanuit Memorix gaan beheren.

HISGIS/ QGIS

Portefeuillehouder: Th. Cuijpers.

In 2015 is subsidie aangevraagd voor het converteren van Haza-data-gegevens naar HisGis door een aantal kringen in de Meijerij en omstreken. Hiervoor was € 12.000 nodig. Een aantal partijen hebben dit geld bij elkaar gebracht, o.a. Erfgoed Brabant en Brabants Heem. Het aandeel van Brabants Heem was € 4000.

De beheerder van de website (HISGIS) is de Fryske Akademy; die ook de eigenaar van de website is. Het doel van HISGIS is voor alle Nederlandse gemeenten een eerste kadastrale kaart van omstreeks 1832 via internet beschikbaar te maken. De duurzaamheid naar de toekomst wordt mede gegarandeerd door het gebruik van open standaarden.

HisGis is niet het programma waarmee de data worden ingevoerd en opgeslagen. Hisgis is een presentatie programma. Ondertussen ging ook de vraag spelen hoe het zat met de relatie tussen de ontwikkelingen bij HisGis (met de ambitie landelijk dekkende kaarten te kunnen gaan presenteren) en Aezel (project van het archief in Sittard met Limburgse heemkundekringen) en het daarbij gebruikte Q(antum)gis. Bij de Werkgroep Historische Geografie Peelland heeft men het idee ontwikkeld om

geografisch-historische data op te slaan i.s.m. het Aezel-project. Dit project maakt dus gebruik van Quantum Gis oftewel QGIS om de informatie op te slaan.

HISGIS en QGIS zijn geen vergelijkbare grootheden. Quantum GIS is een (opensource en dus gratis) softwareprogramma waarmee GIS-datasets kunnen worden gebouwd. HISGIS is de naam van zowel een viewer – waarmee GIS-bestanden aan het publiek op internet kunnen worden vertoond – als de verzamelnaam voor het hele project dat met het oudste kadaster als basis een perceels-GIS- voor heel Nederland probeert te realiseren.

De in QGIS ingevoerde bestanden kunnen, mits consistent en kloppend met wat we al als basis hebben, in HISGIS worden getoond. De kaarten die klaar zijn kunt u zien op www.hisgis.nl. Voor Noord-Brabant alleen nog Loon op Zand.

De onduidelijkheid omtrent de geografische informatie systemen ten dienste van geschiedenis en erfgoed bleek breed aanwezig te zijn.

Naar aanleiding van vragen en opmerkingen vanuit de regiovergadering is tweemaal een studiemiddag georganiseerd door de Brabants Academie in overleg met BH. In 2016 is gewerkt met de bijeengebrachte financiën aan de Hisgis-kaarten van 21 Midden Brabantse kadstrale gemeentes. In april 2017 worden deze gepresenteerd.

Portefeuille Educatie

Portefeuillehouder: T. v.d. Aalst.

Portefeuille Archeologie.

Portefeuillehouder de heer O. Strouken.

Deelname bestuur Noord-Brabants Archeologisch Genootschap. Het bestuur komt 6 tot 7 keer per jaar in 's-Hertogenbosch samen. Er worden door Brabants Heem en het Noord-Brabants Archeologisch Genootschap, rond een tevoren door het bestuur vastgesteld thema, in Oirschot twee (volledige) studiedagen per jaar georganiseerd. Op deze studiedagen worden 5 tot 6 lezingen met beeldpresentatie gegeven door deskundigen op een gebied rond het thema. De dagen worden door ongeveer 80 tot 120 mensen bezocht. De geïnteresseerden zijn mensen die professioneel op archeologisch gebied actief zijn, dan wel actief amateur zijn, dan wel een algehele interesse (in een bepaald onderwerp) hebben. Op deze dagen wordt in de pauzes en tijdens lunch vele contacten gelegd. BH faciliteert deze dagen tevens met apparatuur en ondersteuning.

Voorts is Brabants Heem tezamen met het NBAG doende om een Archeologie Contactdag te organiseren. Ook is Brabants Heem tezamen met het NBAG en de AWN, Archeologie Werkgroep Nederland, doende om verjongingsprojecten te gaan opzeggen en mogelijk ook een Nationale Archeologie Contactdag te gaan organiseren.

Portefeuille Monumenten (materieel erfgoed).

Portefeuillehouder: de heer O. Strouken.

In 2016 werd door Brabants Heem besproken op welke wijze BH actief kan zijn op het gebied van monumenten en monumentenorganisaties. De Noord-Brabantse Monumentenfederatie is op dit moment niet langer actief, hetgeen niet wenselijk is. Mogelijk dat in 2017 door BH het initiatief wordt genomen tot het oprichten van een vergelijkbare organisatie. Ook werd wet- en regelgeving gevolgd en de actuele informatie m.m.b.t. de herbestemming van Religieus Erfgoed.

Portefeuille Juridische Adviezen.

Portefeuillehouder de heer O. Strouken.

Veel heemkundekringen hebben vragen m.b.t. tot juridische aangelegenheden. Dat kunnen vragen zijn m.b.t. aanwijzings- of afvoerprocedures van (rijks/gemeentelijk) monumenten, zaken m.b.t. de statuten van verenigingen of stichtingen, de wettelijke archiveringsplicht van gemeenten, de vermelding van criteria, wet- en regelgeving van en de publicaties door ANBI instellingen, BTW-plicht of -vrijstellingen, dan wel anderszins.

De aantallen verzoeken om juridische en conflict oplossende dienstverlening van Brabants Heem aan de erfgoedverenigingen nemen toe. Steeds vaker komen vragen binnen en worden problemen gemeld m.b.t. bijvoorbeeld het wijzigen van statuten ten einde met succes in bestuursrechtelijke procedures als “direct-belanghebbende” te kunnen optreden, afsplitsing van streekmusea en onderbrengen in een aparte stichting naast de bestaande vereniging, pachtovereenkomsten m.b.t. monumentaal erfgoed en gedenk-monumenten, interne conflicten en bestuursproblemen, gebruiksovereenkomsten m.b.t.

collecties, verzekeringen en claims, het hanteren van algemene voorwaarden, onderbrengen van collecties en daaruit voortvloeiende problemen met gemaakte afspraken, problemen en vragen m.b.t. auteurs- en beeldrecht, problemen tussen erfgoedverenigingen en de dienstverlener m.b.t. de uitvoering van digitale archivering, et cetera, et cetera.

Alle vragen worden, al dan niet aan de hand van de te overleggen dossiers, op professionele wijze in behandeling genomen. Aan de hand van de onderhavige zaken wordt gezien of een artikel in De Koerier zinvol is.

Het geven van Verzekeringstechnische Adviezen aan heemkundekringen.

Portefeuillehouder de heer O. Strouken.

Veel heemkundekringen hebben vragen m.b.t. verzekeringstechnische aangelegenheden waaronder de vraag of een desbetreffende polis adequaat is en afdoende dekking biedt op het gebied van b.v. aansprakelijkheid voor bestuurders en vrijwilligers in diverse functies. Maar ook de vragen of er n.a.v. (buiten) activiteiten adequaat en afdoende verzekerd is, of een bepaalde collectie noodzakelijkerwijs apart verzekerd moet worden, of een door bepaalde gemeente aangeboden “vrijwilligerspolis” afdoende modules voor de dekking biedt en of bijverzekeren nodig is, enz.

Aan de hand van al deze vragen en eventuele overgelegde dossiers wordt een professioneel advies gegeven. Een dossier kan aanleiding geven om een artikel in De Koerier te plaatsen.

Centrum voor de studie van Land en Volk van de Kempen.

De heer A. Jacobs vertegenwoordigt de Stichting Brabants Heem in het Centrum voor de Studie van Land en Volk van de Kempen, kortweg aangeduid als CSLVK.

Op zaterdag 22 oktober organiseerde CSLVK het 51^e algemeen-Kempisch congres bij Boerke Mutsaers in Tilburg.

Thema van dit congres was: Feestcultuur in de Kempen.

Om 10.00 uur opende dr. Jan-M Goris, voorzitter van het Centrum voor de Studie van Land en Volk van de Kempen het congres.

Het congres werd om 16.30 uur afgesloten.

Tussen de opening en sluiting werden lezingen verzorgd door deskundige op het gebied van feestcultuur.

De volgende sprekers verzorgden een lezing:

Ineke Strouken, Feesten en vieringen in de ritmiek van het leven;

Dr. Julie Aerts, Processie in Turnhout en de Kempen;

Dr. Marcel Gielis, Feestelijke inhalingen van religieuze en primussen;

Drs. Bert Tops, Typologie van wereldlijke en religieuze feestcultuur in Turnhout;

Drs. Hanneke van den Boogaart en drs. Jan Franken, Veranderingen in feestcultuur in 50 jaar na WO II in Oirschot.

Het congres is goed verlopen maar de belangstelling had wat groter mogen zijn.

Wel heeft de organisatie besloten om volgend jaar weer een congres te organiseren en dat zal in het najaar van 2017 plaatsvinden in België.

Website van Brabants Heem.

Portefeuillehouder Tjeu van Ras.

De uitingen van Brabants Heem op het internet zijn in het afgelopen jaar ingrijpend gewijzigd. Als verantwoordelijk website-beheerder heeft Tjeu van Ras in overleg met website-ontwerper Hugo Janssen de website van Brabants Heem (www.brabantsheem.nl) gekozen voor een nieuwe vormgeving. De oude site bestond voornamelijk uit alleen tekst. Dat nodigt de moderne lezer niet uit tot het bezoeken van de site. Gekozen is voor een site, waarin op de homepage het beeld wordt bepaald door foto's met daarbij in het kort een tekst over het onderwerp. Bij doorklikken op de tekst is die helemaal te lezen. Bovenaan de homepage staan de meest recente artikelen, daaronder volgt de rest. De site is met deze vernieuwingen veelkleurig geworden en nodigt veel meer uit om die te bezoeken. De statistieken laten zien, dat de bezoekers van de site in aantal toenemen en dat de bezoekers gemiddeld ook langer op de site blijven om kennis te nemen van de inhoud. Om de site zo actueel mogelijk te houden legt de sitebeheerder zoveel mogelijk contact met de heemkundekringen, mede om te zorgen dat er een breed aanbod is op de site.

Vele vaste gegevens op de site van Brabants Heem blijken behoorlijk achterhaald te zijn. Met name de gegevens over de organisatie zijn op veel punten niet correct meer.

In 2016 is een begin gemaakt met het actualiseren van al die gegevens. Dat bleek al doende een zo omvangrijk karwei, dat het pas in het voorjaar van 2017 kan worden afgerond.

Nieuw voor Brabants Heem is op het internet een eigen Facebook-account

(www.facebook.com/brabantsheem). Dat is in het najaar aangemaakt, tegelijk met de vernieuwing van de website. Facebook is het moderne medium voor snelle en effectieve communicatie over waar Brabants Heem zich mee bezighoudt, over de activiteiten van de aangesloten kringen en over alle soort van nieuws en wetenswaardigheden op het gebied van heemkunde. Facebook is uitermate geschikt om grote groepen mensen te bereiken.

Het biedt de mogelijkheid om bezoekers van het account te wijzen op de site van Brabants heem en hen daarnaar toe te leiden. Door actief te zoeken op het internet naar interessante items over heemkunde en aanverwante gebieden beperkt het aanbod op het Facebookaccount zich niet louter tot Brabants Heem en de aangesloten kringen, maar is de informatie veel breder. Sites van dag- en weekbladen zijn een rijke bron voor het account. Dat zijn ook de sites van de aangesloten kringen. Het is echter ondoenlijk dat één persoon dat alles vergaard. Streven zal in 2017 zijn om de aangesloten kringen te bewegen zelf melding te maken van activiteiten die geschikt zijn voor het Facebookaccount van Brabants Heem. Het bereik van het account zal er alleen maar door groeien, waarmee tevens wordt bereikt dat kringen zich beter van elkaars activiteiten op de hoogte kunnen stellen.

De redactie van het tijdschrift 'In Brabant'

Namens Brabants Heem heeft de heren Theo Cuijpers en René Hermans zitting in de redactie.

In 2016 verscheen het tijdschrift 'In Brabant' vier maal in een reguliere uitgave ervan.

De eindredactie werd gevoerd door Jurgen Pigmans.

Dag van de Volkscultuur.

De bestuursleden Theo Cuijpers en Ad Jacobs hebben dit in hun portefeuille.

Ieder jaar organiseert het Samenwerkingsverband Volkscultuur de Dag van de Brabantse Volkscultuur. Deze bijeenkomst vond in 2016 plaats in Etten-Leur. De dag werd georganiseerd door de werkgroep Dag van de Brabantse Volkscultuur. Hierin participeren HVB, Erfgoed Brabant, Brabant Academie en Brabants Heem. Brabants Heem ondersteunt de organisatie met een financiële bijdrage. Er werd samengewerkt met de heemkundekring Jan uten Houte uit Etten-Leur. Thema voor 2016 was: De Jaren Zestig, Grensverleggende jaren in Brabant.

'Meer dan welk decennium uit de twintigste eeuw spreken de jaren zestig nog altijd tot onze verbeelding: onze muziekmaak, kleding, haardracht maar ook onze houding ten opzichte van geloof, gezag en seksualiteit veranderden ingrijpend. Behalve het denken en het dagelijks leven ging ook onze leefomgeving op de schop: dit was de tijd van rigoureuze ingrepen in het landschap en de 'modernisering' van het stadsbeeld. De jeugd van een halve eeuw geleden is of gaat nu met pensioen. Hoe kijken we terug op die tijd? Wat gebeurde er eigenlijk waarvan we nu zeggen of denken dat het grensverleggend was? Hoe zagen Brabant en de Brabanders er toen uit? Hoe reageerden zij op alle veranderingen? Gingen ze erin mee of niet? Vier sprekers, volop beelden en een kennismaking met het Etten-Leur van de jaren zestig gaven op de Dag van de Brabantse volkscultuur een indruk van dit grensverleggende decennium.'

75 deelnemers namen deel aan deze studiedag. De studiedag sloot aan bij het thema van de Maand van de geschiedenis 2016: Grenzen.

Heemkundeconsulent Erfgoed Brabant.

Verantwoordelijk bestuurslid de heer Th. Cuijpers.

In 2016 heeft Erfgoed Brabant de stichting Brabants Heem en de heemkundekringen ondersteund. Op de eerste plaats gebeurde dat door het werk van de adviseurs Jurgen Pigmans en Jos Swanenberg. Zij waren aanwezig bij de regiobijeenkomsten, bij de vergaderingen van de Raad van Aangeslotenen en bij de Heidag van het bestuur.

Zij wisselen daar wezenlijke informatie uit met bestuurders van Brabants Heem resp. de heemkundekringen. Daarnaast adviseren en ondersteunen ze op het gebied van communicatie, relatiebeheer, educatie, digitalisering, subsidies en inhoudelijke heemkundige kwesties.

De adviseurs adviseren ook heemkundewerkgroepen en zijn betrokken bij de organisatie van studiedagen en cursussen, in het bijzonder in het vormingsaanbod van de Erfgoed Academie Brabant. Verder biedt Erfgoed Brabant administratieve ondersteuning aan Brabants Heem.

Samenwerking met Erfgoed Brabant.

Ook in 2016 hebben we intensief samengewerkt met Erfgoed Brabant, o.a. op ondersteunend en administratief gebied en bij het organiseren van cursussen en bijeenkomsten voor de heemkundekringen op het gebied van erfgoed en heemkunde.

Jongerenwerving:

Ook werden initiatieven genomen en activiteiten opgestart om binnen de Brabantse heemkundekringen meer toeloop te krijgen van meer en jongere leden.

4. VERTEGENWOORDIGINGEN EN CONTACTEN.

Vertegenwoordigingen.

De stichting was dit verslagjaar vertegenwoordigd in:

- Noordbrabants Archeologisch Genootschap (O. Strouken);
- de redactie van het tijdschrift 'In Brabant' (Th. Cuijpers)
- het Centrum voor de Studie van Land en Volk van de Kempen (A. Jacobs);
- Stichting De Brabantse Boerderij (P. Jacobs/O. Strouken/H.Boot)
- de Hein Mandosstichting (W. de Bakker);
- Erfgoed Academie Brabant aan de UvT te Tilburg (G. v.d Oetelaar);
- Streekraad Het Groene Woud (H. Boot);
- Streekraad De Maashorst (H. Boot)

Contacten.

Het bestuur van de stichting onderhield in het verslagjaar contacten met:

- Erfgoed Brabant;
- het Brabants Historisch Informatie Centrum te 's-Hertogenbosch;
- de regionale informatiecentra in Eindhoven en Tilburg;
- het Noordbrabants Genootschap;
- de Universiteit van Tilburg (UvT);
- het Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant;
- het Nederlands Centrum voor Volkscultuur te Utrecht;
- het Vlaams Centrum voor Volkscultuur te Brussel;
- de Vlaamse vereniging voor Familiekunde te Antwerpen;
- Heemkunde Vlaanderen v.z.w.;
- de Monumentenwacht Noord-Brabant;
- het Monumentenhuis Brabant;
- de Archeologische Werkgroep Nederland afdelingen West- en Oostbrabant;
- de provincie Noord-Brabant.

5. ONDERSCHIEDINGEN.

In het verslagjaar werden de navolgende onderscheidingen verleend c.q. uitgereikt:

Bronzen Legpenning (ingesteld december 1981):

In het verslagjaar werd geen Bronzen Legpenning uitgereikt.

Brabants Heem-medaille + oorkonde (ingesteld 25 november 1999):

07.03.2016	A.A.M. Smits	Moergestel	[De Kleine Meijerij]
14.12.2016	C.A. Knoop	Made	[Made en Drimmelen]

Zilveren draaginsigne + oorkonde (ingesteld 6 september 1995):

03.01.2016	Marcel Gulickx	Turnhout	[Amalia van Solms]
04.01.2016	mw. J. Soetens	Sint-Oedenrode	[De Oude Vrijheid]
06.01.2016	M.J.C. Bergmans	Casteren	[Pladella Villa]
26.01.2016	F.T.J. Heeren	Lithoijen	[Maasdorpen en de gem. Lith]
30.01.2016	mw. J.F. Beerd-van Loon	Drunen	[Onsenoort]
30.01.2016	mw. A.M. Zeeuwen-van Heist	Rosmalen	[Onsenoort]
24.02.2016	mw. T.H.J. Cooijmans-Engels	Son	[Son en Breugel]
09.03.2016	mw. C. van de Sande	Best	[Dye van Best]

09.03.2016	mw. E. van de Sande	Best	[Dye van Best]
09.03.2016	L.M. van der Sangen	Best	[Dye van Best]
09.03.2016	Th.W. van Heesch	Best	[Dye van Best]
21.03.2016	M.B.G. van der Veeke	Lage Zwaluwe	[Willem Snickerieme]
31.03.2016	† D.A. Maris	Fijnaart	[Fijnaart en Heijningen]
31.03.2016	J.A. van der Vleuten	Mierlo	[Myerle]
31.03.2016	L.G. Lenssen	Mierlo	[Myerle]
31.03.2016	† J.M.J. Berkers	Mierlo	[Myerle]
05.04.2016	Th.J.A.M. van den Heuvel	Den Dungen	[Op die Dungen]
14.04.2016	mw. E.C. Kop-Speek	Oud Gastel	[Het Land van Gastel]
30.06.2016	S. Zijlmans	Geertruidenberg	[Geertruydenberghe]
04.09.2016	mw. E.A.M. Lückman	Baarle-Nassau	[Amalia van Solms]
20.11.2016	mw. A.E.M. Schouten	Geffen	[Vladerack]
20.11.2016	mw. A.G.M. Steenbergen	Geffen	[Vladerack]
20.11.2016	mw. S.G. van Zandvoort	Geffen	[Vladerack]
01.12.2016	W.J.M. Robben	Helmond	[’t Hof van Liessent]

Knippenbergprijs

(ingesteld op 15 januari 2007 voor een bijzondere heemkundige prestatie; de prijs bestaat uit een legpenning en een geldbedrag van € 1000,-)

12-11-2016 de heer W. de Bakker Oisterwijk thema: Bewoners op de kaart

Brabants Heem-wisselbeker

(ingesteld in september 1990 op initiatief van de heemkundekring ‘De Vierschaer’ uit Wouw t.b.v. de winnaar van de Westbrabantse heemkundequiz)

2016: Jan uten Houte Etten-Leur (na loting)

de secretaris,
Harrie Boot

Vastgesteld in de bestuursvergadering van 22 juni 2017 .

H.A.G. Hellegers
voorzitter

H.N.G.M. Boot
secretaris